

Thorsholm

- Undersøgelse af Thorsholm-beboernes oplevelser af livet i alternativ bolig

Høje-Taastrup Kommune

Januar 2013

Louise Christensen

Indhold

1. Indledning	1
2. Metode	2
3. Opsamling	2
4. Beskrivelse af beboernes udsagn om deres oplevelser i Thorsholm	4
4.1 Beliggenhed	4
4.2 Tryghed	5
4.3 Boligens fysiske rammer/indretning	6
4.4 Socialpædagogisk støtte	7
4.5 Fællesskab	8
4.6 Forandringer	9
4.7 De alternative boligens symbolske betydning	10

1. Indledning

Formålet med denne rapport er at beskrive hvordan det er gået de 10 beboere, der er flyttet ind i de nye alternative boliger, Thorsholm, i Høje-Taastrup Kommune. Formålet er at finde ud af hvordan de oplever dagliglivet i Thorsholm ca. 9 måneder efter den første er flyttet ind, og hvad de synes om at bo der.

Thorsholm udgør 10 enkeltstående huse med egen terrasse og have til. Det er 2-værelses boliger hvor stuen og køkkenet er i samme rum. Køkkenet har to kogeplader, en lille kombi-ovn og noget bordplads. En beboer har hegn om boligen mens resten har fået plantet bøgehække, der nu er ved at vokse op. Herudover er der et fælleshus/servicebygning, hvor den sociale vicevært opholder sig, og som beboerne også kan benytte, når viceværten er der. Borgerne har ikke selv nøgle til fællesbygningen/Servicebygningen. Derudover er der anbragt en container til diverse have- og arbejdsredskaber og et mobilt oliefyrtøj, da der har været problemer med varmen. Boligerne er opført i forbindelse med hjemløsestrategien og administreres i dag af det almene boligselskab DAB.

Beboerne spænder i alderen fra 36 til 68 år. Den første flyttede ind i april 2012, mens den nyeste er flyttet ind i december 2012. En beboer er flyttet ud grundet mange husspetakler og problemer med familiemedlemmer, der opholdt sig i boligen, så der blev fundet et andet tilbud til hende.

Beboerne er flyttet til Thorsholm flere forskellige steder fra. Nogle kommer fra almene boliger, fra psykiatrisk hospital, fra fængsel, misbrugsbehandlingscenter og botilbud. Beboerne er visiteret til alternativ bolig i Thorsholm og er altså, af Social- og Handicapcenteret i samarbejde med Pensionsafsnittet og Socialpsykiatrien i Høje-Taastrup Kommune, vurderet i målgruppen til en alternativ bolig. Nogle er blevet smidt ud af den lejlighed de boede i før og de fleste af beboerne fortæller om misbrugsproblemer og/eller at have en psykisk sårbarhed.

Dette er en undersøgelse af de nyoprettede alternative boliger i Høje-Taastrup Kommune. Det er en beskrivelse af beboernes oplevelser i denne specifikke bebyggelse i forhold til at flytte i alternativ bolig og livet dér.

2. Metode

I denne undersøgelse benyttes betegnelsen beboere, om de personer der er flyttet i alternativ bolig i Thorsholm i Høje-Taastrup Kommune.

Efter to ugers deltagerobservation og interview med beboere på Thorsholm, er nedenstående temaer samlet som de umiddelbart mest sigende for beboernes oplevelse af Thorsholm. Da undersøgelsen har været kortvarig, skal det understreges, at dette kun kan stå som et øjebliksbillede i beboernes liv i Thorsholm. Interviewene varede fra et kvarter til lidt over en time. Nogle beboere er derudover også kommet forbi og har snakket i fælleshuset/servicebygningen. Derudover har der været samtaler med den sociale vicevært og støttepersonale fra socialpsykiatrien i Høje-Taastrup Kommune. Disse er ikke direkte inddraget i selve rapporten, men har givet indsigt i dagligdagen i Thorsholm.

De første dage blev beboerne informeret om undersøgelsen og spurgt om de ville deltage. Tre ud af 10 beboere har ikke deltaget i undersøgelsen. En har undvejet mig og ikke ville tale med mig, en har først ønsket at deltage, men på dagen for interviewet, har han haft det så dårligt, at

han ikke ville/kunne deltage alligevel og en sidste ville gerne deltage men har ikke været hjemme til interview. Betegnelsen ”beboere” refererer altså til de 7 beboere, der har deltaget i undersøgelsen. 6 beboere er interviewet i deres eget hjem, mens 1 er interviewet i servicebygningen og til dels i døren til hendes hjem.

Som ved andre kortvarige kvalitative undersøgelser må de interviewedes umiddelbare situation, forhold og humør afspejle svarene. Da dette er en begrænset kvalitativ undersøgelse er undersøgelsens resultater ikke repræsentative for beboere i alternativ bolig. Karakteristisk for denne metode er, at det ikke er antallet af udsagn, der afgør udsagnets gyldighed, men kvaliteten -betydningen- af det sagte, der afgør udsagnets relevans. Derfor vil en enkelt informant være nok til at give en rammende beskrivelse for hele gruppen.

Alle beboere er indforstået med rapportens formål som orientering til Høje-Taastrup Kommune. Alle lejere er anonyme, men er indforstået med anonymitetens begrænsning i et lille miljø med kun 10 beboere. Oplysninger som f.eks. køn kan være ændret for at søge at sløre den enkeltes identitet yderligere. Anførselstegn angiver direkte tale, som det er gengivet af beboerne. Interviewene er dog ikke båndet men nedskrevet i interviewsituationen eller umiddelbart efter.

Analysen er lavet på baggrund af de observationer der er gjort i perioden og de udsagn beboerne er kommet med, men er i betydeligt omfang styret af interviewguiden dvs. de emner der er spurgt ind til, da beboerne ikke ofte selv nævnte andre emner.

Undersøgelsen er bygget på beboernes oplevelser af det at bo og er altså deres individuelle sansninger, tolkninger og generelle oplevelser af deres liv i Thorsholm. Disse oplevelser kan være farvet af at, de som de fleste andre mennesker, gerne vil fremstå positivt, at de ved at de bliver udspurgt af en fra kommunen der har visiteret til boligerne eller af realitetsforvrængede oplevelser grundet psykisk lidelse eller under påvirkning i misbrugsperioder. Hvorvidt det er realistiske udsagn er i og for sig ikke altafgørende, idet det handler om deres oplevelser af deres liv i Thorsholm og deres trivsel i boligen der.

3. Opsamling

Alt i alt var de interviewede beboere glade for at bo i de alternative boliger. Der var delte meninger om beliggenheden og personlige præferencer til om det lå for centralt eller for langt fra bymidte. Nogle beskrev området som mere landligt og holdt af dette, mens andre altså syntes, at de boede langt fra alting, sådan at f.eks. den kollektive transport var sparsom. Nogle beboere beskrev derudover området som meget øde og syntes det måske lå lidt gemt, mens flere netop holdt af, at det var lidt gemt. Særligt de der havde haft problemer med misbrug nævnte, at de følte sig mere anonyme og syntes at det var rart, at f.eks. pushere ikke boede lige op af dem eller vidste hvor, de boede.

Tryghed var et emne der optog beboerne i deres hverdag. Nogle beboere følte sig ligeså trygge som før, men en del nævnte, at de følte sig mere trygge i de alternative boliger. En del fortalte, at de følte sig utrygge i de store almene boligkomplekser, de havde boet i tidligere, fordi der f.eks. var grupper af udlændinge, hvis adfærd de følte sig utryg over for, eller som de havde oplevet havde chikaneret eller været voldelige over for dem. Andre beboere lagde vægt på trygheden ved at bo et sted, hvor der ikke var så mange mennesker at forholde sig til, eller som

man skulle forbi hver gang, man skulle ned på gaden. At bo med færre mennesker omkring sig, skabte for dem en større følelse af tryghed.

Det virker som om, at beboerne er glade for indretningen af deres bolig, men som med beliggenheden har de fleste beboere forskellige personlige præferencer til indretningen. Flere beboere nævnte det ikke at have naboer på den anden side af væggen eller over og under sig som særligt positivt. De følte at de boede relativt ugeneret, og at de ikke skulle bekymre sig så meget om at larme. Derudover lagde mange vægt på at have egen have og egen terrasse. Flere beboere har dog kritiseret køkkenets størrelse; som f.eks. at fryseren er meget lille, så man ikke kan spare penge ved at købe stort ind. Derudover kritiserer flere beboere, at der ikke er nok opmagasineringsplads, og at der ikke fra start har været adgang til fjernsynsudbyderen Yousee, så de kan vælge det antal og art af fjernsynskanaler, de har lyst til. Generelt er beboerne dog tilfredse med boligen og de fleste har hverken kritiseret kvaliteten af byggeriet eller mere grundlæggende kritik af indretningen, som ellers nævnes som et problem i andre evalueringer af alternative boliger.

Størstedelen af borgerne i de alternative boliger får socialpædagogisk støtte. De udtrykker alle deres tilfredshed med støtten, på nær én der mener, at han ikke længere har behov for det. Enkelte beboere ønsker dog ikke støtte, eller vil ikke lade støtten komme ind i deres boliger, hvilket gør det svært at hjælpe med at holde boligen, så der f.eks. ikke kommer råd i den eller så beboerne f.eks. ikke får møbler og bor uden nogen ting overhovedet. Støttepersonalet afhængige af, at beboerne ønsker støtten og lader dem hjælpe sig. Dilemmaet er her at finde en balance mellem beboernes frihed til at leve et liv på egne præmisser og at yde den omsorg, der skal til for at beboerne kan leve et liv i egen bolig. Selvom nogle borgere altså ikke ønsker støtte eller har svært ved at modtage støtten pt., viser nogle erfaringer, fra bl.a. housing-first initiativer, at det blot at få tag over hovedet, kan være starten til også at få skabt stabilitet på andre områder, særligt hvis der også er socialpædagogisk støtte, som borgeren med tid kan og vil drage nytte af.

Flere beboere fortæller om gode forandringer efter de er flyttet i egen bolig. De fortæller bl.a. at de fungerer bedre her end det sted de boede før, at de føler sig mere trygge, og at de ikke føler sig udenfor bl.a. fordi det er lettere at komme i kontakt med folk der. Nogle beboere har oplevet gode forandringer som f.eks. at stoppe misbrug eller at have det bedre generelt, men de knytter det ikke til det at være flyttet i alternativ bolig men til personlige forhold; som at have fået en kæreste, der ikke misbruger stoffer og alkohol eller at være med en person, der også er misbrugende og som derfor forstår ens forhold og kan identificere sig med den situation, man selv er i.

Endelig var enkelte beboere opmærksomme på, at de alternative boliger var et særligt sted. En beboer var meget benovet over at han blev tilbudt en sådan bolig og syntes, at det var en enorm luksus, som han aldrig ville flytte fra igen, mens en anden fortæller, at hun egentlig ikke havde lyst til at flytte ind, fordi det var mere frit og hun fik at vide, at hun modsat den bolig hun blev smidt ud fra ”måtte gøre hvad hun ville”. Hun flyttede kun ind fordi hun fik at vide, at eneste alternativ pt. var et herberg og fordi hun opfattede den alternative bolig, som en midlertidig bolig. Hun var bekymret for, at hun bare blev placeret i Thorsholm for endeligt, og at hun så ikke ”ville blive taget lige så meget af”. Hun var bekymret for, at hun så ville ”gro til”, fordi det var et sted, hvor man i så høj grad måtte gøre, hvad man ville, sådan at f.eks. hendes misbrug ville kunne komme helt ud af kontrol, uden at nogle af de andre beboere klagede eller agerede

på det. Det var altså en frygt for at et liv i de alternative boliger ville betyde, at der ikke var nogle til at yde den opmærksomhed om hende, som hun havde brug for, fordi hun skulle have lov at leve et liv på egne præmisser. Hun gav udtryk for den balancegang, det er at skabe et sted, hvor man giver plads til at mennesker kan leve et liv på deres egne præmisser, men samtidig at sætte grænser, så de ikke ”gror til” og risikerer at dø af det.

I forlængelse af dette, kan det problematiseres, om man ved at etablere et sted, hvor mennesker, der vil eller måske kun kan leve på en anderledes måde, får skabt et sted hvor personer gror til og lever skjult for det omgivende samfund, så de føler sig isoleret eller gemt væk fra dette. I Thorsholm nævnte én beboer altså denne bekymring, men derudover virkede det som om, at beboerne mere gav udtryk for andre positive aspekter af at bo i alternativ bolig, som f.eks. en øget selvbestemmelse, en god bolig med egen have og terrasse og et mindre nærmiljø, der kunne øge en følelse af tryghed, samt gav en tiltrængt anonymitet for nogle. De gav altså ikke generelt og umiddelbart udtryk for at et liv i alternativ bolig resulterede i en følelse af isolation eller eksklusion. Som en beboer sagde, følte han sig tværtimod mere udenfor blandt de mange mennesker i den tidligere boligforening, han boede i, fordi de aldrig talte med ham. I de alternative boliger følte han sig bedre tilpas.

4. Beskrivelse af beboernes udsagn om deres oplevelser i Thorsholm

Beboerne er generelt meget forskellige i deres oplevelser af at bo i boligen. De er dog samlet set positive over for at have fået en bolig. De interviewede udtrykker på forskellig vis glæde over at bo i boligerne og flere nævner, at de -af forskellige årsager- ikke har lyst til at flytte igen.

4.1 Beliggenhed

Beboerne i de alternative boliger nævner ikke som det første selve beliggenheden, men adspurgt om hvad de synes om området husene ligger i, udtrykker de sig vidt forskelligt. Hvorvidt beboerne synes godt om beliggenheden afhænger af deres personlige præferencer i forhold til det at bo; om de hellere bor centralt eller mere landligt, og det afhænger af hvad de kommer fra. Ingen beboere betegner selve beliggenheden som meget vigtig for dem, men er meget tydelige om deres præferencer for enten at bo mere centralt eller længere fra byen. En beboer fortæller f.eks., at hun ”synes det ligger for langt fra alting”. Bussen går ikke ofte fortæller hun, så hun mødes mest med sine veninder i byen eller hos dem. Hun fortæller, at hun tidligere har boet mere centralt end hun gør nu. En anden beboer synes, at der ”er lidt langt til købmanden”, men han har en cykel og klarer sig fint med den. En tredje beboer betegner derimod boligerne som meget centralt liggende. Han har boet i en lille landsby i Høje-Taastrup Kommune og fortæller, at ”det lå meget øde” og at han var ”træt af at bo derude” og ville derfor bl.a. meget gerne flytte.

Andre beboere sætter omvendt pris på, at husene ligger ”mere øde”, som de beskriver det. En beboer fortæller, at han godt kan lide det, fordi det er ”ligesom lidt landligt”. Han fortæller, at han oprindeligt kommer fra landet og han synes, at det er rart at bo i et hus med luft omkring sig igen.

For flere beboere giver omgivelserne dog en større mulighed for anonymitet eller at bo lidt gemt, som tolkes både positivt og negativt. En beboer, der ellers ikke er så optaget af beliggenheden siger; ”det kunne måske godt have ligget lidt mere synligt, så det er tættere på andre huse. Det ligger jo noget gemt”. Derimod fremhæver en del andre beboere netop

anonymiteten, og det at det ligger lidt gemt som meget positivt. Nogle af de beboere, der har haft et misbrug eller måske arbejder på at holde sig ude af misbrug fortæller, at de er glade for at komme væk fra folk de kender i misbrugsmiljøet og pushere, som har boet i deres kvarter. En beboer fortæller; ”man møder dem ikke herude. Jeg møder nogle gange nogle af dem i Føtex [ikke så langt fra husene], men så siger jeg, at jeg bare er på besøg herude”. For dem har det haft betydning, at de nu ikke bor så tæt på det stofmiljø, de var i tidligere. De kan lettere vælge det til og fra, men et par beboere fortæller dog, at der også internt har været beboere på besøg hos hinanden for at spørge efter stoffer, men som én siger; ”det er noget [den sociale vicevært] ikke vil have herude”.

Afstanden til København kan have indflydelse på hvor meget man benytter sin bolig i Thorsholm, særligt for beboere i et misbrug. En beboer fortæller f.eks., at han tager stoffer hver dag og at han, selvom han er flyttet ind i sit hus i de alternative boliger, tager til København 4,5 måske 6 dage om ugen og også sover hos én derinde. Han udtrykker dog glæde ved sit hus og siger, at han på ingen måde vil flytte ind til personen, han kender i København. En anden beboer understreger også dette forhold. Han har været stoffri i snart 19 år og siger; ”førhen kunne jeg tage til København om morgenen, men efter jeg er blevet stoffri, er der ikke noget, der frister i København”.

Udover selve boligernes fysiske placering nævner flere beboere omgivelsernes betydning for dem. Flere har boet i almene boliger, i karreer hvor der har været relativt mange lejligheder som f.eks. i Gadehavegård eller Taastrupgård. En beboer siger; ”her er få boliger og ikke så mange blokke”. Han synes, at det er ”bedre her fordi der ikke er så mange mennesker, når jeg f.eks. skal til bussen”. Han understreger det fysiske. At det har betydning for ham, at han ikke skal ”igennem så mange mennesker”, når han træder ud af sin dør og skal et sted hen.

Den fysiske placering kan også have indflydelse på oplevelsen af tryghed.

4.2 Tryghed

Tryghed er en problematik for en del af beboerne i Thorsholm. Generelt føler de sig mere trygge i de alternative boliger, end der hvor de boede før, omend enkelte stadig fortæller om episoder og ting, der gør dem utrygge. Nogle af de beboere, der har boet i et alment boligkvarter tidligere, nævner f.eks. at de dér følte sig utrygge, men at de nu føler sig langt mere trygge. Fire beboere beskriver i negative vendinger deres oplevelser i større boligkomplekser som f.eks. Gadehavegård eller Taastrupgård. De har bl.a. følt sig utrygge, chikaneret eller fortæller, at de har oplevet voldsepisoder dér. De nævner især grupper af ”anden generationsudlændinge” eller ”fremmedarbejdere”, som årsagen til deres utryghed.

En beboer fortæller, at hun tidligere har boet i Taastrupgård, og at hun føler sig mere tryk i de alternative boliger, for i Taastrupgård ”var der en hel masse af folk gående rundt”. Hun fortæller, at det ”generer mig, at der kommer en hel gruppe udlændinge og de taler så højt”. Hun siger, at ”det er noget helt andet her” og ”der er mere afslappet her”. En anden fortæller, at han har haft mange ”problemer med fremmedarbejdere” i et andet stort boligkompleks i Høje-Taastrup Kommune. Han fortæller, at de brød ind i hans lejlighed og stjal fra ham, at de smed sten på hans ruder, sparkede på hans dør osv.

Flere beboere nævner altså, at de føler sig mere trygge i de alternative boliger end i de almene boliger, de har boet i før. Om beboernes beskrivelser af forholdene i de almene boligområder er

rammende, er ikke afgørende, men det er et udtryk for, at nogle beboere kan føle sig meget utrygge i de store boligkvarterer, og at denne utryghed er blevet bedret i de alternative boliger.

Behovet for at føle sig tryk udtrykkes også i beboernes ønske om videoovervågning på området ind til Thorsholm. En beboer fortæller, at der blev afholdt møde for alle beboerne i servicebygningen, og at de foreslog at få videoovervågning hvor indkørslen leder ind til boligområdet, så man kunne se hvem der kom og gik. Alle stemte for ved en håndsoprækning, men da beboerne fandt ud af, at de selv skulle betale for videoovervågning over huslejen, var de alligevel ikke interesserede.

Beboerne fortæller, at de også om natten føler sig trygge i deres boliger og i boligområdet. Derudover nævner flere, at de er glade for, at der er en social vicevært. De fortæller, at det også skaber en form for tryghed eller at det ”holder ro i geledderne” internt, som én beskriver det. En beboer fortæller, at han egentlig føler sig tryk, men han er glad for at se, når viceværtens bil er der. En anden taler dog om, at der stadig er ”fremmedarbejdere”, der render rundt på stien, der går bag om boligerne og chikanerer dem. Det er dog ikke noget andre beboere eller viceværten har fortalt om.

4.3 Boligens fysiske rammer/indretningen

Som der er forskellige holdninger til boligernes beliggenhed, er der også forskellige meninger om indretningen af boligen. Mange af beboerne nævner, at de synes godt om selve boligens indretning og atmosfære og størstedelen af de interviewede nævner, at de ikke har tænkt sig at flytte igen snarest eller måske aldrig mere. Nogle fordi de ikke har lyst til at flytte igen, andre fordi de ser boligen som et permanent sted¹.

Flere beboere lægger vægt på, at boligerne er enkeltstående huse med have og særligt det, at der er afstand til de nærmeste naboer. En beboer fortæller, at han helst ikke vil bo med folk over, under og ved siden af sig. Han kan godt lide at han ”ikke deler vægge med nogen”. Han fortæller, at lyde han ikke kan stedfæste, kan gøre ham nervøs. Hvis bare han ved, at det f.eks. er autoophuggeren han kan høre, gør lyden ham ikke noget, men han kan blive bange for lyde han ikke ved hvor kommer fra. En anden beboer er ikke på samme måde påvirket af lydene, men fortæller, at han sætter pris på ”at det ikke er klasket sammen med alle mulige andre” og at der ”ikke kun er pap-vægge imellem naboerne, så man kan høre når naboerne tisser”. Det hjælper på støj og larm at husene ikke står op af hinanden. En beboer fortæller f.eks., at hans nabo godt kan lide at høre virkelig høj musik, men ved at husene er adskilt generes han ikke af det. En anden fortæller, at hans nabo kan have det meget psykisk dårligt, og at han nogle gange sidder i sit hus og råber og skriger om aftenen, men ved at have sit fjernsyn tændt, kan han ikke høre det.

Derudover talte de fleste beboere meget positivt om det at have en have, enten til bare at sidde i, til at dyrke grøntsager eller have blomster eller et drivhus stående. Beboerne virker også tilfredse med boligens indretning. Kun enkelte beboere taler om boligens rum og det virker

---

¹ Andre undersøgelser viser, at i visse afdelinger, har beboerne syntes, at boligerne var meget dårligt indrettet i forhold til at skulle bo længerevarende og måske permanent i egen bolig. De har samlet set vurderet boligerne i så dårlig stand og dårligt indretningsmæssigt, at de ikke har ønsket at bo der permanent og har følt at de måtte bo i anden rangs boliger i forhold til andre borgere (Kuben Management ”Udvikling af særboliger. Fra herberg/gaden til egen bolig” (anbefalinger, institutionel- og teknisk analyse (2009))).

altså til, at de er tilfredse med at have to rum². En beboer siger; ”boligen er god nok. Der er to rum. Kan man ønske sig mere?”. De fleste nævner heller ikke størrelsen af boligen, omend én beboer nævner, at det måske ikke er så stort, hvis man får en kæreste, og en anden siger, at ”nogle gange kunne jeg da godt tænke mig at boligen var dobbelt så stor”, for han holder af at have meget plads omkring sig.

En del beboere har ingen eller kun positive ting at sige om indretningen, mens andre beboere taler negativt om køkkenet, manglende opbevaringsplads og fjernsynsmulighederne.

Især tre beboere har behæftet sig ved køkkenets størrelse. En udbryder ”prøv at se det køkken! Se sådan en mikroovn!”. Han fortæller, at han er glad for at lave mad og synes ikke rigtigt, at det er optimalt nu. Han synes, at det mere er et tekøkken end et rigtigt køkken. Han har tænkt sig at bo her resten af sit liv, så han vil prøve at udvide køkkenet selv. Han siger, at han vil købe et større køleskab og bygge ud med en bordplade i forlængelse af køkkenpladen, så han får mere plads. En anden beboer hæfter sig også ved køkkenet. Hun synes generelt, at det er en god bolig, men er meget utilfreds med køkkenet, som hun synes er for småt. Hun siger, at hun bl.a. næsten ikke kan have nogle ting i fryseren, fordi den er så lille, hvilket gør at hun f.eks. ikke kan købe billigt kød på tilbud. Andre beboere nævner dog ikke køkkenet som problematisk, bl.a. fordi de ikke benytter det i samme grad, og nogle f.eks. slet ikke selv laver mad, men får det bragt udefra.

Derudover synes et par beboere, at der ikke er ordentlig opbevaringsplads. En beboer viser mig et stort skab i soveværelset, men fortæller at han ellers ikke synes, at der er nok opbevaringsplads. Han fortæller dog også, at han har gemt en del ting fra tidligere og at ”hele soveværelset var propfyldt med kasser”. Han åbner også køkkenskabene for at understrege dette og siger; ”jeg har måske 12 kopper. Hvad skal jeg med 12 kopper! Så mange kommer jo ikke på besøg. Jeg skal have tyndet ud i det”.

Endelig kritiserer nogle beboere, at de fra start af ikke har kunne benytte fjernsynsudbyderen Yousee. Da mange beboere ser meget fjernsyn, har de nævnt det som ret problematisk, at der ikke var mulighed for at få tilsluttet sit fjernsyn til at starte med. Flere beboere har derfor anskaffet sig paraboler.

4.4 Socialpædagogisk støtte

De beboere som har deltaget i interview, og som får socialpædagogisk støtte, har nævnt, at de sætter pris på den støtte de får. Nogle beboere fortæller, at de er ganske afhængige af støtten og én siger direkte, at han ”ikke kan undvære støtten”, da der er mange ting, han ikke kan og behøver hjælp til. Han er glad for de kontaktpersoner, der kommer i hans hjem og glad for sin sagsbehandler på kommunen, der hjalp ham med at komme ud i de alternative boliger. Andre beboere ønsker dog ikke støtte. Nogle ønsker ikke at lukke en støtte ind i deres hjem –eller gør det nødt. Og en enkelt mener at han ikke længere har brug for støtte, da han synes det går så godt med at holde sig stof- og alkoholfri. Derudover har én et så omfattende misbrug, at han slet ikke er i stand til at tage imod hjælpen og kun i få korte pauser fra misbruget er klar på at få hjælp. Han siger; ”Jeg tager stoffer hver dag. Jeg ved ikke hvad der sker med mig. Jeg ved ikke hvor længe, jeg har boet her. Det kan være tre-fire dage eller tre måneder”. Han har mistet sin tidsfornemmelse og fortæller, at han kun kommer, når han er ”nært død” og tager ikke kontakt

---

² I en tidligere evaluering af særboliger, og herunder alternative boliger, kritiserede nogle beboere, der boede i 1-rumsboliger, at boligen ikke havde et separat sove- og opholdsrum (Kuben Management ”Udvikling af særboliger. Fra herberg/gaden til egen bolig” (anbefalinger, institutionel- og teknisk analyse (2009)).

til den socialpædagogiske bostøtte, der ellers er visiteret til ham. Han giver udtryk for, at det kun er misbruget, der kan være i fokus, og han ikke kan være bevidst om andet.

Det kan være problematisk, at nogle beboere ikke ønsker støtte i eget hjem. Hvis de f.eks. har et omfattende misbrug eller psykiske lidelser, der leder til en opførsel, der generer andre beboere, som f.eks. at råbe og skribe flere timer natten igennem. Derudover kan det være problematisk, hvis en beboer ikke opretholder en vis hygieine, og det resulterer i at der opstår råd og fluer i ens hjem, eller at vedkommende, der ellers ønsker kontakt til andre, bliver mere socialt isoleret fordi andre trækker sig grundet dårlig hygieine. Boligerne er udformet som lejeboliger på permanente lejekontrakter. De er sikret under lejelovgivningen, som andre borgere, der lejer en bolig, og det er altså beboeren selv, der bestemmer, hvem der må komme i hans bolig. En beboer siger f.eks., at hun ikke ville have hjælp til rengøring. Hun begrundet det bl.a. med, at ”det er kun syge, der får hjælp til rengøring”, og at det derfor ikke er til hende. I sådanne tilfælde kan det blive svært at støtte en beboer til at holde en bolig fri fra råd f.eks. eller at holde en personlig hygieine, sådan at andre mennesker, som vedkommende måske egentlig ønsker kontakt til, ikke skyer personen. Dilemmaet er her som i andet socialt arbejde, at finde en balance mellem at lade beboeren have bestemmelse over hvordan personen ønsker at leve sit liv i egen bolig, men samtidig at yde omsorg og have øje for at beboeren ikke omsorgssvigtes og at boligen ikke går til.

4.5 Fællesskab

Beboerne udtrykker sig meget forskelligt om fællesskabet i de alternative boliger her ca. 9 måneder efter den første beboer flyttede ind. Nogle beboere søger fællesskabet, mens andre siger, at de hellere er fri for det³.

Beboerne har ikke nogle fælles forpligtigelser over for hinanden og kan helt selv bestemme, hvor meget de vil se til hinanden. Om fredagen er der gratis fællesmorgenmad i fælleshuset/servicebygningen for de, der har lyst. I perioden for interview, kom der gerne 3-4 af beboerne og en del beboere nævnte, at de var glade for denne kom-sammen for som én siger; ”så kommer de fleste ud af hulerne” og det er altså en måde for beboerne at møde hinanden og være sammen på.

Generelt giver beboerne udtryk for, at de har, omend sparsom, så dog noget kontakt med hinanden. Nogle taler om at have talt med andre beboere på stien, at få sig en smøg sammen udenfor servicebygningen efter morgenmaden og at møde én på vej til bussen eller postkassen. Flere af beboerne fortæller dog, at de oplever, at de andre kommer forbi og nasser smøger, penge osv. Nogle beboere udtrykker irritation ved det og én er særligt irriteret af det.

Adspurgt om fællesskabet blandt beboerne i Thorsholm, siger én dog; ”der er ikke noget fællesskab herude”. Han fortæller, at han nogle gange kommer til morgenmaden om fredagen, men ellers ikke har kontakt med de andre. Han siger, at han egentlig ikke savner noget fællesskab, for han er ”enspænder af natur”, som han kalder det. Nogle beboere ønsker ikke et

---

³ Af erfaringer fra tidligere evalueringer fremgår det, at en del beboere ikke benytter sig af fælleshusene, som der ofte er i alternative boliger, og altså ikke rigtig gør brug af denne mulighed for fællesskab (Kuben Management ”Udvikling af særboliger. Fra herberg/gaden til egen bolig” (anbefalinger, institutionel- og teknisk analyse (2009)).

fællesskab med de andre beboere. De forklarer det med, at de ikke har lyst til at være sammen med de andre i bebyggelsen og kan i deres udtalelser udtrykke sig ret kritisk om hinanden og hinandens særlige levemåder. Selvom en del beboere altså næsten ikke har noget familie eller venner, som kommer på besøg, fortæller de, at de hellere vil være alene end sammen med de andre i bebyggelsen. En beboer fortæller bl.a., at han netop ikke har meget familie og at alle hans venner og veninder er døde af overdoser. Han vil hellere være for sig selv end med de andre og får altså kun besøg, når hans kontaktperson kommer.

Andre beboere vil derimod gerne fællesskabet. De deltager i fredagsmorgenmaden og har talt lidt med de andre, når de møder dem på stien eller ved postkassen. En beboer udtrykker et ønske om at være mere sammen med de andre. Hun fortæller ærgerligt, at det ikke er alle der kommer til morgenmaden og giver udtryk for at hun egentlig gerne vil kontakten med de andre men siger; ”det er ikke allerlettest at komme i kontakt”. Kontakten til andre mennesker er, for flere af beboerne, sparsom. De fleste beboere nævner som sagt ikke et omfattende netværk og har også få gøremål i hverdagen. En del fortæller, at de opholder sig meget i boligen og f.eks. ser fjernsyn og hører radio. Flere fortæller, at de ikke ofte får besøg og at de måske kun kommer ud for at købe ind, gå til læge, i misbrugsbehandling osv. et par gange om ugen. En beboer, der ellers nævner, at han har en del venner, siger: ”jeg kan godt føle mig lidt ensom nogle gange [...]. Men jeg kan godt få for meget af mennesker også. Et menneske om dagen kan nogle gange være nok”. Han fortæller, at ensomheden fik ham til at drikke i den gamle lejlighed inden han kom i behandling og fik antabus. Beboeren udtrykker den balance mellem privat liv og socialt liv, som det virker som om kan være svært for nogle at få skabt. Det virker som om, at de fleste både udtrykker et behov for at bo meget anonymt og afskærmet, sådan at de føler sig trygge, men at de samtidig har behov for kontakten til andre mennesker, men kan have svært ved at etablere den og have svært ved andres måder at være på. At facilitere mulige møder mellem beboerne, som f.eks. en fælles morgenmad, kan måske skabe et bedre fællesskab for de beboere, der ønsker kontakten men netop har svært ved den.

4.6 Forandringer

Det er selvfølgelig relevant om beboerne oplever en forandring i deres liv efter indflytning i de alternative boliger. I en evaluering fra 2009 af særboliger, og herunder alternative boliger, vurderes det, at mange beboere får mulighed for en mere stabiliseret hverdag med husly og socialpædagogisk støtte og et hverdagsliv på egne præmisser⁴. Høje-Taastrup Kommunes alternative boliger er som sagt nye, så beboerne har kun boet i op til 9 måneder i dem og på tidspunktet for interviewperioden, gav beboerne ikke udtryk for et markant ændret hverdagsliv efter indflytningen⁵.

Nogle beboere fortæller, at de ikke har oplevet de store forandringer ved at flytte, mens andre fremhæver nogle positive forandringer. En beboer fortæller f.eks., ”man har det meget bedre, end hvis man boede i sin egen lejlighed. Man har det mere frit. Her er man sig selv”. Adspurgte om hvorfor det er mere frit svarer hun; ”fordi der kan være dårlige naboer eller en dårlig

---

⁴ Kuben Management ”Udvikling af særboliger. Fra herberg/gaden til egen bolig” (anbefalinger, institutionel- og teknisk analyse (2009).

⁵ Andre undersøgelser beskriver dog ændringer i beboeres hverdagsliv efter længere tids beboelse i alternative boliger eller særboliger (Preben Brandt og Carsten Bachmann ”Byen og de, der er anderledes” (2004), CASA/Bascon ”Evalueringsrapport af alternative boliger” (2004 og 2006) og Kuben Management ”Udvikling af særboliger. Fra herberg/gaden til egen bolig” (anbefalinger, institutionel- og teknisk analyse (2009).

vicevært og være så meget". Hun fortæller, at hun føler at, hun "har det meget bedre" og at hun følte sig hæmmet af at bo der, hvor hun boede før, for der følte hun at "ledelsen", og henviser her lidt diffust til de folk der holdt stedet, altid skulle bestemme. En anden beboer taler også om gode forandringer efter, at han er flyttet ind i en af de alternative boliger. Han siger, at han "synes jeg fungerer bedre herude" og fortæller, at "jeg følte mig udenfor det sted, jeg boede før, for der var aldrig nogle der talte til mig". Selvom han boede blandt en masse mennesker, talte de ikke til ham. "Her kan jeg snakke med" og "her føler jeg mig egentlig meget godt tilpas".

Enkelte andre beboere taler også om forandringer efter flytningen til alternativ bolig, men de fortæller, at disse forandringer skyldes en ændring i deres livssituation og ikke selve flytningen. En af beboerne fortæller f.eks., at hun får den samme socialpædagogiske støtte som før, og at hun også opholder sig ligeså meget i boligen som før, men hun er stoppet med sit misbrug. Hun har kun haft et tilbagefald og har generelt fået mere styr på sin økonomi. Hun fortæller, at hun oplever mere stabilitet i sit liv, at hun bedre kan håndtere sin økonomi, nu hvor hun ikke tager stoffer længere. Men hun mener ikke at forandringerne skyldes selve boligen, men det at hun har fået en kæreste, der ikke er misbruger. En anden beboer understreger ligeledes hvordan et nyt forhold til en pige har hjulpet ham, siden han er flyttet ind. Han fortæller, at det ikke er boligen, der er afgørende for, at han er glad, men selve forholdet. Han siger; "den pige jeg er med, er bedre for mig end [misbrugs] behandling". Hun har også et misbrug og "hun ved hvad der virker for mig". For disse to beboere handler det ikke om boligens rammer, der fremmer trivsel men deres følelsesliv og følelsesmæssige forhold. De understreger, at det er de personlige forhold, der er mere afgørende for at trives (bedre). Beboeren siger det måske mere klart; "jeg trives i min bolig, hvis jeg selv er glad, når jeg er her".

Det virker altså som om, at det at flytte i alternativ bolig for nogle er positivt, f.eks. fordi man føler, at man har mere selvbestemmelse, at man føler, at man fungerer bedre i et miljø med færre mennesker, og at man bedre kan have en kontakt til de andre. Andre oplever ikke store ændringer og nævner mere personlige faktorer bag det at trives bedre.

4.7 De alternative boligers symbolske betydning

Steder er ikke altid blot fysiske placeringer i et rum, men kan have tilknyttet særlig betydning eller status som f.eks. ghettoer eller rigmandskvarterer. Det virkede som om, at de alternative boliger ikke har fået deres ry endnu. De fleste beboere kendte i hvert fald ikke til boligkonceptet eller specifikt til Thorsholm, men de reagerede på hvordan de oplevede de andre beboeres adfærd eller på sagsbehandleres beskrivelse af boligerne.

Nogle beboere virkede meget benovede over, at de var blevet tilbudt så fin en bolig. En beboer siger; "Jeg synes, at det er enormt luksus. Det havde jeg ikke drømt om [...]. Det er helt nyt byggeri. Det er fornemt. Jeg havde ikke regnet med at få mit eget hus med have".

For nogle beboere blev de alternative boliger dog ladet med negativ symbolik, idet de blev præsenteret eller fremstod som specielle boliger, hvor man har færre regler eller der bor specielle folk. Selvom en beboer synes godt om "projektet", som hun kalder det, siger hun; "jeg var meget imod det [at flytte i alternativ bolig] til at starte med. Jeg ville ikke herud, men jeg fik at vide, at et herberg var eneste anden mulighed". Hun fortæller, at hun kun sagde ja, fordi sagsbehandleren nævnte, at det jo bare kunne blive midlertidigt. Hun fortæller, at hun "havde indtryk af at det var et sted, "man blev plantet" og hvor man "ikke blev taget så meget af". Hun var bekymret for, at det så bare blev lettere at tage stoffer, og at der ikke, som i den almene

boligforening hun kom fra, var nogen der ville sætte grænser eller klage over hende, når det gik for vidt. Hun var bange for, at folk ikke ville tage sig af hendes misbrug i de alternative boliger og at hun ville sniffe sig ihjel. Hun fortæller, at hun fik at vide, at hun kunne gøre som hun havde lyst til i de alternative boliger, og at hun ikke var i ligeså stor risiko for at blive smidt ud, som hun blev fra sin almene bolig. Et udsagn som andre beboere jo netop har fremhævet som positivt, idet det giver dem en større frihed og mulighed for at bo. Men hun ser det ikke som positivt, at hun i højere grad må gøre som hun vil, og at der ikke vil være så mange til at klage over hendes adfærd. Hun er bekymret for at hun så vil ”gro til herude”, som hun oplever at en anden af de beboere, som hun kender godt herude gør.

Problematikken er om man ved at sikre beboerne et sted, hvor rammerne for at bo er mere rummelige, hvor husordenen er mere bred og man derfor er mere fri til at have en anderledes livsstil, altså hvor man som beboeren udtrykker det ”har lov til at gøre, som man har lyst til”, også skaber videre rammer end beboerne har lyst til og som måske gør det svært for dem at agere og interagere med andre mennesker, så man ved tid får skabt et minisamfund i samfundet. For flere af beboerne virkede det dog ikke som om, at de opholdt sig særligt isoleret fra det omgivende samfund. Selvom de opholdt sig meget i boligerne, fortalte de, at de også gik ned i byen, til City 2 for at handle, besøgte bekendte/venner, benyttede socialpsykiatriens værested, tog til læge osv. Det står uklart, om en del måske alligevel har følt sig isoleret, men det virkede ikke som om at selve boligen havde indflydelse på dette. Beboerne gav i hvert fald ikke selv direkte udtryk for det.

Baggrund for oprettelse af alternative boliger:

Oprettelsen af puljen til alternative boliger (eller som de også benævnes; skæve boliger til skæve eksistenser) i 1999 fulgte af en debat i midt-1990'erne, hvor forskellige debattører, grundet erfaringer med hjemløse og marginaliserede grupper, argumenterede for oprettelsen af anderledes boformer til disse grupper. Oprettelsen af puljen til skæve boliger var en konsekvens af erfaringen med, at den normale boligmasse ikke kunne rumme alle beboere, og en erkendelse af at nye tiltag måtte i stand for at gøre et forsøg med, at sikre husly til de mennesker, der ikke kunne opholde sig i almen bolig, som måske var smidt ud fra flere boligselskaber og måtte klare sig på gaden eller turnere rundt på forskellige hjemløseinstitutioner. I begyndelsen af 1990'erne gjorde man forsøg med de første bofællesskaber i bl.a. København og Middelfart. Man valgte at forsøge at lade beboere flytte ind i bofællesskaber, hvor der ikke var krav om først at være stoffri eller ændre sin adfærd. Herefter fulgte den formentligt første egentlige landsby eller klynge bebyggelse af sin art herhjemme til marginaliserede grupper; skurbyen i Aalborg. De fleste forsøg på anderledes boformer blev finansieret af kommuner, amter eller frivillighedsorganisationer for det meste i et samarbejde mellem dem. Udgangspunktet var at disse borgere også havde ret til bolig, uden at der var krav om, at de først skulle normalisere deres adfærd. Debatten var herhjemme bl.a. inspireret af den norske krimnolog Nils Christies idéer om landsbyer til mennesker, der ønsker eller kun kan leve et anderledes liv¹, som også kom til at ligge i god tråd med den amerikanske udviklede Housing-first strategi.

Der findes en række andre undersøgelser af alternative boliger, hvoraf flere konkluderer den gavnlige effekt for beboere af alternative boliger. Beboerne fortæller bl.a. om at have fået et bedre liv, at deres misbrug mindskedes og nogle som man ellers ikke troede var i stand til at bo selv, flyttede videre i egen almen bolig².

I 2004 evalueres de første 25 boligafdelinger af alternative boliger og der sker en genevaluering i 2006³. Derudover findes tre undersøgelser af særboliger -herunder interview med beboere i alternative boligafdelinger⁴. I disse fremhæves en række anbefalinger, som til dels også er gældende for beboerne i Taastrup. Det beskrives bl.a. at beboere af særboliger oplever, at der ofte kommer styr på deres økonomi efter, at de er flyttet ind fordi støttepersonale eller sagsbehandlere får skabt stabilitet omkring borgerens økonomi. Derudover konkluderes, at en bolig med eget køkken og bad giver mulighed for bedre hygiejne og sundhed og at beboerne har bedre mulighed for at have en social kontakt. For beboere med begrænsede netværk kan det dog også skabe ensomhed og følelse af isolation, da de måske tidligere har opholdt sig med andre på gaden eller på herberger. Derudover konkluderes det, at boligen kan blive et fristed (for misbrugere/tidligere misbrugere særligt), fordi de i højere grad får mulighed for selv at vælge de mennesker de omgås, idet man kan trække sig til sin bolig, som andre måske ikke ved hvor ligger og derfor ikke opsøges. Derudover oplevede beboerne at det sociale samvær med de andre i bebyggelsen kan give et positivt naboskab og tilfredsstillende social behov. For de tidligere hjemløse kunne et liv i egen bolig typisk fungere som et sted, der kunne give ro, stabilitet og rum til refleksion og derved skabe en bedre mulighed for at træffe egne valg. For særboliger, herunder alternative boliger, er der tale om permanente boliger med lejekontrakt, hvorfor beboerne juridisk ikke skal bekymre sig om, hvorvidt de også fremover kan bo i boligen, såfremt de overholder husordenen. Endelig er støttepersonale eller social vicevært ofte synlig i området omkring alternative boliger, hvilket kan bidrage til en følelse af tryghed og muligheden for at få støtte. Alt i alt konkluderes det i evalueringen at særboliger, og særligt hvis det kombineres med socialpædagogisk støtte, kan give en mulighed for at beboerne oplever bedre trivsel.

---

¹ Preben Brandt og Carsten Bachmann "Byen og de, der er anderledes" (2004).

² Preben Brandt og Carsten Bachmann "Byen og de, der er anderledes" (2004).

³ CASA/Bascon "Evalueringsrapport af alternative boliger" (2004 og 2006).

⁴ Kuben Management "Udvikling af særboliger. Fra herberg/gaden til egen bolig" (anbefalinger, institutionel- og teknisk analyse (2009).